

सहस्रवीर्यासि सा मां जिन्व ॥ २६ ॥

का० [१७.४.२५.] अषाढासीत्यषाढाम् । अषाढासंज्ञकामिष्टकां पत्नीकृतां पद्यां प्राग्लक्षणां मृतव्याभ्यां पूर्वा संलग्नानूके उपदधाति ॥ सवितृदृष्टेष्टकदिवत्या विराडनुष्टुप् । हे इष्टके त्वमषाढासि शत्रून् सहते (४.) इत्यषाढा तथा च श्रुतिः [७.४.२.३३.] ते देवा एतामिष्टकामपश्यन्नषाढामिमामिव तामुपादधत तामुपधाया-सुरात्सपत्नान्भ्रातृव्यानस्मात्सर्वस्मादसहत् तस्मादषाढिति । कीदृशी त्वं सहमाना सहतः इति सहमाना अभिभवनशीला स्वभावतः अतोऽरातीः अदानशीलाः प्रजाः सहस्वाभिभव । पृतनां संग्राममिहति ते पृतनायन्ति पृतनायन्तीति पृतनायन्तः क्यजन्ताहृतृप्रत्ययः तान्पृतनायतः संग्रामिहून् शत्रून्सहस्व । किं च त्वं सहस्रवीर्या बहुसामर्थ्या यासि सा मा मां जिन्व प्रीणीहि ॥ २६ ॥

III. मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः । माधीर्नः सत्वोषधीः ॥ २७ ॥

का० [१७.४.२७.] कूर्मं दधिमधुघृतैरनक्ति मधु वाता इति । मिश्रितैर्दधिमधुघृतैर्ऋतयेण कल्पमनक्ति ॥ गोतमदृष्टा विश्वदेवदेवत्यास्तिस्रो गायत्र्यः ऋतं यज्ञमिहतीति ऋतयन् तस्मै ऋतयते यज्ञमानाय वाता वायवो मधु मधुमन्तो रसवन्तो वात्विति शेषः । ऋतयतीत्यत्र क्यचि चेति [पा० ७.४.३३.] प्राप्तस्येत्वस्य न हन्-स्यपुत्रस्येति [पा० ७.४.३५.] अभावः अश्वाघस्यादिति [पा० ७.४.३७.] अश्वाघयोरेव क्यच्चावविधानादकृतसार्वाधातुकयोः [पा० ७.४.२५.] इत्यावमपि न । संहितायां तु हान्दसो दीर्घः । मधु मधुमानित्यग्रे [२८.] मतुप्रत्ययदर्शनात् सर्वत्र मधु-शब्दग्रे मतुञ्ज्ञेयः । सिन्धवः स्यन्दमाना नद्यः समुद्रा वा मधु मधुमत् रसवत् उदकं क्षरन्ति स्रवत्वित्यर्थः तिङां तिङ इति [पा० ७.१.३१. वा० ३.] लोटो ल-उदेशः । ओषधीः ओषधयः नोऽस्माकं माधीः मधुररसोपेताः सन्तु ॥ २७ ॥

मधु नक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवं रजः । मधु द्यौरस्तु नः पिता ॥ २८ ॥

नक्तं रात्रिर्नोऽस्माकं मधु मधुमत् मधुररसोपेतमानन्दकरमस्तु । उतापि च उपसो दिवसा अपि मधुमन्तः सन्तु । पार्थिवं रजः पृथिवीलोको मातृभूतो मधुमत् मधुररसोपेतमस्तु । पिता पितृभूतो द्यौः द्युलोको मधु मधुमान्मधुररसोपेतोऽस्तु ॥ २८ ॥